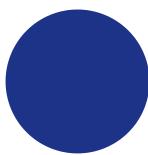




# A-RING ALPINE RESEARCH AND INNOVATION CAPACITY GOVERNANCE

Output O.T1.1  
Blueprint for Alpine Region R&I Agenda

# POVZETEK



NAČRT ZA SKUPNI PROGRAM  
RAZISKAV IN INOVACIJ V ALPSKI  
REGIJI

2



KLJUČNI POUDARKI:

6

# NAČRT ZA SKUPNI PROGRAM RAZISKAV IN INOVACIJ V ALPSKI REGIJI

Načrt za skupni program na področju raziskav in inovacij v alpski regiji je strateški dokument, ki opredeljuje edinstven pristop alpske regije k oblikovanju skupnega programa raziskav in inovacij z določitvijo prednostnih tem raziskav in inovacij za vzpostavitev transnacionalnega sinergičnega in komplementarnega sodelovanja.

# SRIA

Namen načrta je predstaviti proces, potreben za oblikovanje transnacionalne Strateške agende za raziskave in inovacije (SRIA). Zagotavlja smernice glede postopka oblikovanja in vsebine bodoče SRIA. Načrt definira glavne sestavne vsebinske dele oziroma gradnike programa, kot tudi, na kakšne načine jih je mogoče učinkovito strukturirati, da se medsebojno nadgrajujejo. Obenem na procesni ravni načrt zagotavlja smernice za vzpostavljanje ustreznih struktur za usmerjanje teh prizadevanj, zagotavljanje strateškega pregleda, vključevanje relevantnih deležnikov, doseganje soglasja in zavezanosti ter oblikovanje zahtevane vsebine.

Načrt utira pot za bodočo SRIA z uvajanjem sistematičnega, ponavljajočega se in učnega pristopa ter vodilnih načel odprtosti in vključevalnosti. Učinkovitost načrta je odvisna od tega, v kolikšni meri je prilagojen vrsti SRIA, ki je predvidena, potrebna in izvedljiva v konkretnem primeru. Pri tem bo proces vodila usmerjevalna skupina, posebni kontekst in skupnost deležnikov.

Doslej so bili SRIA razviti na evropski ravni za obravnavo posebnih družbenih izzivov ali za obravnavo posebnih raziskovalnih tem. Oblikovanje načrta SRIA za makroregijo bo zahtevalo nov pristop, ki lahko temelji na izkušnjah uspešnih SRIA, kot je JPI URBAN EUROPE, vendar bi ga bilo treba natančno prilagoditi.

Vodnik ERA-LEARN za proces razvoja SRIA navaja, da

*"mora biti vsak proces razvoja SRIA zasnovan tako, da ustreza ustreznim kontekstom raziskav in inovacij in zainteresiranih strani, zato ni univerzalno "pravega" ali "tipičnega" procesa SRIA, ki bi veljal za vsa partnerstva."*

Čeprav ni mogoče zagotoviti načrta ali vodnika po korakih za oblikovanje procesa SRIA, so nekateri elementi potrebni v vseh procesih SRIA.

Načrt je bil pripravljen na podlagi pregleda ustreznih dokumentov, vključno z:

EUSALP in njegovih publikacij  
(Akcijске skupine)

A-RING in druge ustreze publikacije  
(ARDIA-NET, S3-4AlpClusters, AlpGov,  
GaYA, Vanguard Initiative)

obstoječi priročniki JRC/EK in drugi  
ustrezni vodniki (ERA-LEARN,  
BiodivERsA itd.)

študije in rezultati predvidevanj  
(foresight) (zlasti tiste, ki so  
povezane s tematskimi SRIA in JPI)

Dokument je sestavljen iz dveh glavnih delov.

1

Prvi del temelji na pregledu mednarodnega stanja in obravnavo pristop k izdelavi načrta in posledično SRIA, ki ga je mogoče razviti. Prvi del dopolnjujejo temeljni megatrendi in posebni trendi na ključnih področjih skupnega interesa, ki so bili opredeljeni v okviru projekta A-RING.

2

Drugi del vključuje zbirko preizkušenih metod in poti v transnacionalnem medregionalnem sodelovanju, ki so strukturirane po več oblikah sodelovanja. Drugi del se zaključi s posebnimi smernicami in dobrimi praksami za dodatne elemente procesa razvoja SRIA, kot so vključevanje deležnikov, komuniciranje in ozaveščanje, zagovorništvo in nadzor nad procesom, določanje vizije in določanje prednostnih nalog.

Razlogi za pripravo skupne ocene SRIA za alpsko regijo temeljijo na treh dejavnikih:

- Regije EUSALP se razlikujejo po stopnji in hitrosti razvoja.
- Osredotočenost na transnacionalni pristop k strateškim temam, ki so v interesu alpske regije je nizka, da bi lahko bolje izkoristili gospodarske priložnosti.
- Strateški okvir za transnacionalno sodelovanje na področjih, ki so posebnega pomena za alpsko regijo, ne obstaja.

S tega vidika dobiva SRIA strateški pomen, saj bi lahko imela pomembno vlogo pri usklajevanju nacionalnih in regionalnih raziskovalnih in inovacijskih politik ter oblikovanju skupnega okvira za transnacionalno sodelovanje.

SRIA je lahko tako učinkovita, kolikor se bodo ključni akterji in zainteresirane strani zavezali in angažirali pri oblikovanju tega skupnega nadnacionalnega okvira za sodelovanje. Zato je treba SRIA podpreti s skupno dogovorjenimi cilji in nalogami. V skladu s takšno utemeljitvijo bi moral na primer cilj razvoja SRIA za alpsko regijo odražati tri vidike:



prispevati k medregionalni konvergenci v smislu uspešnosti in zmogljivosti na področju raziskav in inovacij



vključiti razsežnost transnacionalnega sodelovanja pri obravnavi tem, ki so v interesu alpske regije



prispevati k oblikovanju krovnega strateškega okvira transnacionalnega sodelovanja za teme, ki so v posebnem interesu alpske regije.

Cilje in naloge SRIA je treba jasno opredeliti v okviru ciljev EUSALP:



uravnotežiti razvoj in varstvo z inovativnimi pristopi



povečati privlačnost in konkurenčnost alpske regije



zagotoviti vzajemno koristno sodelovanje med gorskimi regijami ter okoliškimi nižavji in urbanimi območji



spodbujati alpsko regijo kot laboratorij EU za učinkovito medsektorsko in večnivojsko upravljanje, ki krepi kohezijo v Uniji

Časovni okvir SRIA je treba opredeliti tako, da ustrezca času, ki je potreben za delo na zastavljenih ciljih za doseganje pričakovanih rezultatov (naslednjih 10 let ali več).

Seveda je ključna raven politične podpore in zavezanosti, čeprav je za tako dolga obdobja ni lahko zagotoviti.

SRIA bo morala temeljiti na skupno dogovorjenih vodilnih načelih. Ta so morda že predpisana z načeli EUSALP in EU, lahko pa se pojavijo tudi posebni dodatni vidiki, ki jih je treba upoštevati.

Primeri:

- Podpora za krepitev zmogljivosti R&I v regijah z nižjo intenzivnostjo R&I, prenos tehnologij/znanja
- R&I za doseganje ciljev trajnostnega razvoja; R&I za trajnost
- Odpornost na krize kot je pandemija Covida
- RRI (odgovorne raziskave in inovacije), družbena odgovornost/inovacije, odprta in poštена znanost, odprte inovacije

## KLJUČNI POUDARKI:

- SRIA je šele začetek dolgotrajnega potovanja
- Ključnega pomena je politična podpora ter zgodnje in enakopravno vključevanje vseh zainteresiranih strani (četverna vijačnica).
- V primerih, ko se obravnava več ravni upravljanja, bi bilo morda bolje narediti en korak naenkrat kot zelo ambiciozne začetke, ki zahtevajo korenite spremembe
- Vloga AG1 in EUSALP pri usmerjanju procesa
- Pri hitrem (fast track) ali poglobljenem (deep dive) pristopu je prva naloga skupno oblikovanje vizije za pridobitev zavezanosti in vzpostavitev zaupanja za prihodnji dolgoročni skupni proces oblikovanja politike in odločanja
- poglobljeni pristop (deep dive) omogoča večji poudarek na globoki preobrazbi in pristopih celotne vlade/več ravni za obravnavanje zelenih in digitalnih prehodov
- SRIA so po svoji naravi iterativne - zato načrtujte, da jih boste občasno pregledovali, da bi izboljšali pristop in izkoristili krivuljo učenja
- SRIA so tako učinkovite, kot je učinkovito njihovo izvajanje - ključni kazalniki uspešnosti pomagajo zagotoviti, da proces ostaja na pravi poti.

